

Llums i ombres en el nacionalisme gallec

Un regne de taifes

Galícia, lloc diferent. Així sentència des del seu programa de la televisió autonòmica, com a *gurú* de la modernitat galaica, Antón Reixa –escriptor i líder del grup Os resentidos– els tics essencials de l'escèptica majoria que habita aquest Finisterre atlàntic.

Galícia, en els darrers decennis, ha passat d'aquell tirà del Ferrol d'ombra baixa i allargada durant quaranta anys de centralisme repressor i folklore, a les banderes blanques i blaves amb estrella roja o sense onejant al vent de la transició en les diferents reivindicacions de la pàtria silenciada.

El govern de la UCD va atorgar als gal·lecs un estatut, després d'un referèndum, el 21 de novembre del 80. I aquell hivern de fa deu anys van callar, amb l'abstenció, més del 70 % dels gal·lecs. Així, aquell Nadal, el proverbial autisme rural d'aquesta nació va omplir les urnes de silenci i d'autonomia. S'havia consumat l'*aldraxe*. Perquè es va batejar d'ofensa en manifestos i mobilitzacions dels grups intel·lectuals galleguistes i de les hosts més radicals del nacionalisme.

PURA COINCIDÈNCIA

Qualsevol semblança amb el vell somni galleguista reflectit en el projecte federalista de l'estatut republicà devia ser pura coincidència. El desig d'autogovern de Castelao i dels *galleguistes* històrics va ser passat per les armes el 36. Però ha plogut molt des d'aleshores i, a Galícia, sempre plou sobre mullat.

Avui, Fraga Iribarne, senyoreja com un americà que torna incombustible al seu feu bavarès. *Fragalícia* és un regne de taifes i el seu taló d'Aquil·les és el manteniment de les lleialtats compromeses per la majoria conservadora i *regionalista* al Parlament. Una majoria funambular que depèn, en les votacions legislatives, de les inclinacions dels quatre diputats de Centristas de Galícia per Orense, encapçalats pel president del Parlament, Victorino Núñez, un murri nat. Fraga té ben present l'afer Barreiro (vice-president del Parlament amb Fernández Albor i trànsfuga més tard per a

Coalición Galega, i que després va ser de nou vice-president d'aquell govern tripartit CG-PSOE-PNG) i coneix ben bé la mobilitat política en les sigles de cert sector de l'arc parlamentari. Les municipals arribaran amb la primavera i els Centristas de Victorino Núñez són a les portes de segellar, en una convenció aquest mes, una proposta d'unitat del que ells defineixen com "nacionalisme gallec de centre" que integrarà, a més dels Centristes de Galícia, la Coalición Gallega i els alcaldes corunyesos que aglutina la Coalición Progresista Gallega. Víctor Moro, director del banc de Barcelona, es considera com a possible president honorari, perquè beneeixi aquesta coalició entre les moltes possibles que hi ha a l'hivernacle de la nòmina professional dels tapaforats electorals. Mina inesgotable de pactes d'alta caducitat electoral en què van sempre els mateixos gossos però amb diferents collars.

NO ÉS CATALUNYA

La veritat és que Galícia no és Catalunya i no hi ha quallat mai un nacionalisme, conservador o progressista, tenyit de moderació galleguista. En aquest sentit, resulta emblemàtica la trajectòria del PNG (Partido Nacionalista Galego), liderat avui per Rodríguez Marinas com a portaveu possibilista del govern tripartit de Laxe. Les maniobres del PNG el van dur a aliar-se en les municipals amb un front nacionalista tan poc *light* com el BNG, cosa que va provocar que la branca moderada, centristes *de-tota-la-vida*, s'hagi acostat als seus parents, els de Victorino, reestructurats com a Coordinadores Galeguistas per a l'avinentesa. En fi, tot un firmament d'estels fugaços i malabarístics en enteses cordials per a addictes a un subgènere de circ, molt estès en les files d'aquest espectre polític que els més còmplices consideren alter-

nativa de poder moderat i nacionalista. Canviant de riba en el riu parlamentari que ens mena i deixant de costat les sigles de les sucursals dels partits estatals (que afegeixen la G localista a la seva oferta programàtica), ens endinsem en el nacionalisme més providencial. Nacionalisme d'avui i de sempre.

Bàsicament, dues plataformes sorgides d'un mateix brou de cultiu, dos vasos comunicants. D'una banda, l'estructura *frontista* del BNG (Bloque Nacionalista Galego), al seu costat, per davant, el duo PSG-EG (Partido Socialista Galego-Esquerda Galega). En la proa de les dues naus, respectivament, Xosé M. Beiras i Camilo Nogueira. Hi ha en el seu germen moltes concomitàncies (recordem que el POG –Partido Obrero Galego–, que va ser una escissió de l'Assemblea Nacional Popular Galega, integrada juntament amb els comunistes de la UPG en el Bloque, va ser un dels gèrmens d'EG), però no és prou per a tancar la saga ja proluxa que ha anat apadrinant i tancant files en un bàndol comú d'esquerra nacionalista. Sindicalment ho han aconseguit amb la CIGA, una plataforma de confluència per als treballadors nacionalistes que reuneix els dos sindicats afins (la intersindical INTG pel Bloque i la Confederació Xeral CXTG, pròxima a la coalició PSG-EG). Però tot se'n va anar en orris després dels resultats espectaculars aconseguits pel Bloque, que ha estat desproveït pel carismàtic Beiras de les seves vestidures més testimonials i integristes, amb aquell *projecte comú*, que en les últimes eleccions li va facilitar la constitució d'un grup parlamentari amb cinc diputats. Quedaven lluny les posicions dels comitès del 81, després del qual els *abertzales* gal·lecs del Bloque (que aleshores era Popular, a més de Nacional: BNPG) es van quedar fora del joc parlamentari per no acatar la Constitució. Això no obstant, a Camilo Nogueira no li va anar

molt bé en les urnes el 89 i es va quedar endarrerit amb només dos diputats, ell i el seu cunyat Xoán L. Facal. Per aquest motiu el PSG-EG va passar a integrar el grup mixt, també habitat per la parella de Coalició Galega. Després, Beira ha tornat amb els tretze són tretze i ha refusat sistemàticament les ofertes de convergència que li ha fet Camilo Nogueira, que sosté que aquesta alternativa seria l'única sortida possible per a evitar la consolidació del sistema de majories al Parlament autònom, i oferir una tercera força nacionalista autènticament d'esquerra que reuniria tota la base de militants, que segons ell ja és solidària, com ho demostra l'èxit del pacte sindical. Beiras argumenta problemes irresolubles de direcció política i continua la seva croada (va jurar cremar Fraga en sis mesos quan va entrar al Parlament) i es prepara per a la primavera municipal, en què Nogueira s'haurà de quedar sol davant el perill. El Bloque prepara el darrer tram de l'assemblea que els dies 26 i 27 aplegarà 3.500 dels seus delegats a Vigo amb una destacada incidència en l'estratègia d'acció municipal. Mentrestant el PSG-EG assegura que continua disposat a fer el gir polític necessari per a aproximar-se a l'espai cobert i adobat, ja històricament, pel BNG.

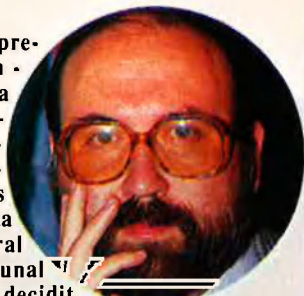
ENERGIA ALTERNATIVA

El nacionalisme gallec, doncs, va optar, com el càssic Hèrcules davant d'una nova cruïlla. Passa revista als seus efectius que, com va comptabilitzar un dels comentaristes polítics més recalitrants, han estat nou llavors en una mateixa *leira nacionalista*. El lema de Beiras per a la pròxima temporada primavera-estiu substitueix amb ressonàncies ecologistes (Bloque: "energia alternativa") a aquell famós "obre't a Galícia" que definia la seva nova declaració d'intencions populistes però il·lustrades en les darreres escaramusses electorals. L'estructura frontista del BNG acull al seu si iniciatives molt diferents que van des de la línia dura marxista-leninista del comunisme nacionalista de la Unión do Pobo Galego (UPG) de veterana tradició sindical, fins a representants de la intel·liguènsia universitària. Un cas significatiu el constitueixen els alcaldes nacionalistes integrats al grup Avance o els projectes d'independents, com el d'Àngel García Seoane. Aquest darrer, amb el suport del BNG, partit que no presenta candidatura pròpia al seu feu municipal, és des de ja

Torna el 'cas Naseiro'

La pre-
c a m -
panya
de les elec-
cions munici-
pals i autonó-
miques es
veurà afectada
pel judici oral
que el Tribunal
Suprem ha decidit

obrir contra els tres acusats de l'anomenat *cas Naseiro*. Encara que els seus adversaris no ho aprofitin, que ho faran, i encara que hi hagi una sentència absolutòria al PP, li costarà superar la imatge d'un diputat (Àngel Sanchis), d'un regidor (Salvador Palop) i d'un ex-tresorer del partit (Rosendo Naseiro) asseguts al banc dels acusats. Des del punt de vista penal les acusacions no són excessivament greus, però són d'aquella mena que empipa tant la gent, és a dir, l'electorat: que els polítics professionals es repengin en els seus càrrecs per fer operacions especulatives, tràfic d'influències i altres corrupteles. Si hi ha condemna, per petita que sigui, molts creuran que es tracta simplement de la punta visible d'un iceberg de corrupcions municipals, i si hi ha absolució, la sospita perviurà fins que en pesquin un altre. En qualsevol cas, l'*afer Naseiro* (com l'*afer Juan Guerra*) és més desgraciat pel seu significat i pel seu llenguatge que no pas pel seu volum.

El més beneficiat per la decisió del Tribunal Suprem d'anar a una vista oral és el jutge Luis Manglano. Passi el que passi, tenia raó a empènyer les investigacions i traslladar-les al Suprem, en contra dels irats atacs de la dreta valenciana i espanyola. Hi havia indicis suficients per a processar els altres implicats, al marge de si al capdavant resulten innocents o no. Si es va passar de rosca en els procediments judicials, és una polèmica que encara dura, si bé la cúpula judicial li ha donat indirectament la raó. Però en el fons de la qüestió, o sigui si hi havia senyals clars d'una *xoriçada*, el jutge Manglano ha resultat el guanyador.

El perdedor és òbviament el PP. Per això en el Congrés dels Diputats va fer mans i mànecues per retardar el judici a Àngel Sanchis. A la cúpula del PP no li interessa tancar l'*afer*, però molt menys ventilar-lo en plena campanya electoral. No solament sortiran una altra vegada aquelles converses telefòniques tan sucoses que van donar la pista, sinó que hi ha el risc que aquest cop Manuel Fraga i José Maria Aznar siguin cridats com a testimonis. Ja es van escapar durant la fase d'instrucció per pèls.

Josep M. Sanmartí

Nogueira i Beiras, l'esquerra nacionalista no es posa d'acord.

ARXIU

fa vuit anys l'alcalde comunista d'Oleiros. Es tracta d'un municipi residencial, pròxim a la capital i elegit com a dormitori i lloc d'estiuig per l'alta burgesia corunyesa, que és regit per *Gelo*, com és conegut popularment, d'una manera paradigmàtica. El Che hi té una avinguda i el mateix Fidel Castro és regidor honorari d'aquest atípic ajuntament nacionalista. Galícia, lloc diferent.

LLUITA ARMADA

Però hi ha més banderes, i són les de guerra. El suport polític a la lluita armada entre els nacionalistes més bel·licosos constitueix tot un món a part de perpetus cismes i escissions entre l'apostolat perenne de la clandestinitat. Però no té una resposta social entre els gallecs del carrer. Quan la *p* de popular va caure de les sigles del Bloque, el PPG va recollir aquest guant de dol radical. Per aquí es mouen els *loitadores* de les gestores pro amnistia, buscant l'alliberament dels *guerrilheiros* capturats. Tot i que hi ha

distàncies com l'establerta pel polèmic Mariano Abalo, alcalde i president de la gestora de Cangas (Pontevedra), que va retirar el seu suport a la solitària tasca terrorista de l'Exèrcito Guerrilheiro do Pobo Galego Ceibe quan aquests sabotejadors van arribar a vessar la sang del guàrdies civils a Irixoa (la Corunya). Els *guerrilheiros* tenen la seva lògia política al PCLN (Partido Comunista de Liberación Nacional). Després d'una nova mitosi en les cèl·lules més exaltades del nacionalisme radical, va aparèixer l'Assemblea do Pobo Unido, que opera en el baluard del Ferrol de José Carneiro. Entre ells es reparteixen les devocions d'aquesta terra de ningú en la cartografia nacionalista gallega.

I així van les coses darrere el teló de gregos. Els gallecs canvien d'any, però no de maneres minifundistes en el conreu del seu nacionalisme. Com a mutants d'hivern, esperen el desgel que vindrà amb la primavera. I ja veurem si, com la sang, altera el vot.

Raquel Hernández